

Mogućnosti financiranja provedbe energetske tranzicije iz fondova Europske unije

**Velimir Žunac, državni tajnik
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU**

OP Konkurentnost i kohezija 2014-2020

- Prvi puta značajnija sredstva iz ESI fondova u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije u zgradarstvu
- Programiranje 2013/2014 - znatno drugačije okolnosti nego danas
- Ukupno u sklopu PO 4 - 530 milijuna eura, od čega na zgradarstvo 310 milijuna eura
- 4 poziva za energetske obnovu javnih zgrada (ponajviše odgojno – obrazovnih ustanova) – ugovoreno ukupno 853 projekata ukupne vrijednosti 3,1 mlrd. kn, od toga 1,48 mlrd. kn ESIF
- 1 poziv za energetske obnovu višestambenih zgrada - ugovorena 543 projekta ukupne vrijednosti 955,1 mil. kn, od toga 527,5 mil.kn ESIF

OPKK - Izazovi u provedbi

- S obzirom na neiskustvo – odlučeno je da se ide horizontalni principom s relativno visokim udjelom sufinanciranja
- Problemi – neiskustvo i nedovoljni kapaciteti korisnika za pripremu i provedbu projekta
- Pravila korištenja sredstva – relativno komplicirana s obzirom da se radi o velikom broju malih projekta
- Kompleksnost usklađivanja uvjeta poziva sa različitim zakonodavnim zahtjevima (npr. državne potpore)
- Kombinacija granta i privatnog kapitala – uglavnom nije korištena zbog kompleksnosti spajanja istog
- Inicijalni financijski instrumenti – ESIF krediti 402 mil. kn
- S obzirom na iskorištenost alokacije – nisu planirani daljnji pozivi (poziv za energetske obnovu i OIE u industriji je upravo objavljen).

Pregovori o prijedlogu Europske komisije o Višegodišnjem Financijskom okviru (VFO) za razdoblje 2021. – 2027.

- Pregovori o VFO-u za razdoblje 2021.–2027. – započeli u svibnju 2018.
- U svibnju 2020. EK je na zahtjev šefova država i vlada predstavila **sveobuhvatan Plan za oporavak** u kojem je povezala budući VFO i instrument Next Generation EU (NGEU)
- u srpnju 2020. na sastanku Europskog vijeća usvojeni Zaključci koji predstavljaju uravnoteženo rješenje koje uzima u obzir interese i pozicije svih 27 država članica
- Dogovoreno je ukupno **1824 milijarde eura za razdoblje 2021.-2027.**, od čega **1074 milijarde eura u okviru VFO-a** i **750 milijardi eura** u okviru zajedničkog paketa mjera za odgovor na krizu (NGEU)

Financijski okvir za NGEU*

- Udio bespovratnih sredstava iz RRF-a dio za RH je 5,95 milijardi eura (cijene iz 2018.):
 - 70% sredstava za razdoblje 2021.-2022. u ukupnom iznosu od 4,32 mlrd eura,
 - 30% sredstava za 2023. u iznosu od 1,63 mlrd eura
- Udio zajmova iz RRF-a za RH je maksimalno 3,4 milijardi eura (cijene iz 2018.) (maksimalno 6,8% BND)
- REACT EU- alokacija ide u dva dijela i za 2021. iznosi 574 milijuna eura
- JTF - ključni financijski mehanizam za potporu društveno-ekonomski najugroženijim područjima u njihovom procesu tranzicije prema klimatskoj neutralnosti i za sprječavanje rasta regionalnih razlika do kojih bi tom prilikom moglo doći
- Omotnica za JTF iznosi 17,5 milijardi eura: iz VFO-a 7,5 milijardi eura, a iz NGEU-a 10 milijardi eura
- Predviđena ukupna omotnica za RH iznosi oko 170 milijuna EUR

* *točni iznos biti će poznat nakon što Komisija objavi statističke podatke i nacionalne alokacije*

Financijski okvir za Kohezijsku politiku 2021.-2027.

Kohezijska politike	Tekuće cijene EUR
Europski socijalni fond +	1,983.000.000
Europski fond za regionalni razvoj	5,356.000.000
Kohezijski fond (bez obaveznog udjela koji se prenosi u Instrument za povezivanje Europe)	1,183.000.000
Europska teritorijalna suradnja	184.000.000
Udio iz Kohezijskog fonda koji se prebacuje u Instrument za povezivanje Europe	364.000.000
Fond za pravednu tranziciju (JTF)	81.000.000*
Ukupno	9,150.000.000

**iznos izračunat pretvorbom cijena iz 2018. u tekuće cijene s obzirom da je EK objavila RH alokaciju za JTF samo u cijenama iz 2018.*

Politike EU-a pod Uredbom o zajedničkim pravilima (CPR) u programskom razdoblju 2021. – 2027.

EFRR (<i>ERDF</i>)	Europski fond za regionalni razvoj
KF (<i>CF</i>)	Kohezijski fond
ESF+ (<i>ESF+</i>)	Europski socijalni fond plus
FPT (<i>JTF</i>)	Fond za pravednu tranziciju
EFPR (<i>EMFF</i>)	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
FAMI (<i>AMF</i>)	Fond za azil i migracije
FUS (<i>ISF</i>)	Fond za unutarnju sigurnost
BMVI (<i>BMVI</i>)	Instrument za upravljanje granicama i vizama

**Podijeljeno upravljanje prikladno
za dugoročno strateško planiranje**

5 EU ciljeva kao strateški okvir za provedbu Kohezijske politike u programskom razdoblju 2021. – 2027.

9,069 milijardi eura (u tekućim cijenama)

PO 2 – ZELENJA EUROPA

Zelenja Europa s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska za čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja

Posebni ciljevi (SO – „specific objectives”)

- **7** posebnih ciljeva unutar PO2: **i)** energetska učinkovitost; **ii)** obnovljivi izvori energije; **iii)** razvoj pametnih energetske sustava, mreža i skladištenja na lokalnoj razini; **iv)** promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanje rizika i otpornosti na katastrofe; **v)** održivo upravljanje vodama; **vi)** prijelaz na kružno gospodarstvo; **vii)** biološka raznolikost, zelena infrastruktura u urbanom okruženju i smanjenje onečišćenja

Trenutno stanje i planirane aktivnosti izrade strateških programskih dokumenata nacionalne razine za financijsko razdoblje 2021.-2027.

- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Nacionalnog koordinacijskog odbora za europske strukturne i investicijske fondove i instrumente Europske unije u Republici Hrvatskoj (NKO)
- U narednom razdoblju osnovat će se radne skupine (RS) za programiranje koje će biti sastavljene u skladu s načelom partnerstva te će svaka RS pokrivati jedan cilj politike Europske unije za nadolazeće razdoblje:
 - Radna skupina Pametna Hrvatska
 - **Radna skupina Zelena Hrvatska**
 - Radna skupina Povezana Hrvatska
 - Radna skupina Solidarna Hrvatska
 - Radna skupina Hrvatska bliža građanima
 - Radna skupina Sigurna Hrvatska (potreban dogovor vezano uz nadležnost)
 - Radna skupina Pomorstvo i ribarstvo (potreban dogovor vezano uz nadležnost)
- U narednom razdoblju na prijedlog MRRFEU-a Vlada RH će donijeti Odluku o broju i sadržaju operativnih programa

Prijedlog programa za novo financijsko razdoblje

- Za novo financijsko razdoblje u okviru Kohezijske politike razmatramo programsku arhitekturu s 3 programa:
 - **Nacionalni program** koji obuhvaća Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond
 - **Nacionalni program** koji obuhvaća Europski socijalni fond plus
 - **Integrirani teritorijalni program** koji adresira specifične probleme na lokalnoj i regionalnoj razini te obuhvaća EFRR, KF, ESF+ i FPT

Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF)

- U listopadu 2020. ishoden mandat Vijeća za pregovore s Europskim parlamentom o Uredbi za Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF)
- Usmjeren na pružanje financijske potpore **javnim investicijama i reformama** koje čine gospodarstva država članica otpornima i spremnima za budućnost
- Fokus na izazove i prioritete koji će generirati najtrajniji učinak te ojačati potencijal rasta, otvaranja novih radnih mjesta, zdravstvenih sustava te ekonomske i socijalne otpornosti i regionalne kohezije država članica, s naglaskom na **zelenu** i digitalnu tranziciju
- Nacionalni plan za oporavak i otpornost (POO) - preduvjet za povlačenje sredstava iz RRF-a
 - Obuhvaća detaljan opis planiranih reformi i ulaganja za razdoblje 2021. – 2023., s hodogramom implementacije reformi i ulaganja koji moraju biti provedeni najkasnije do 31. kolovoza 2026. godine.
 - Planovi moraju biti konzistentni s preporukama i prioritetima identificiranima u okviru Europskog semestra (osobito „zeleno“ i „digitalno“), nacionalnim planovima reformi, nacionalnim energetske i klimatskim planovima, teritorijalnim planovima pravedne tranzicije, partnerskim sporazumima i operativnim programima.

Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF)

▪ Zelena dimenzija komponenti:

- U POO-u je potrebno objasniti na koji će način doprinijeti ostvarenju klimatske neutralnosti ciljeva za 2030. godinu i cilju usmjerenja 37% troškova POO-a na klimatske ciljeve.
- S tim u vezi, koristit će se metodologija primjenjiva za fondove Kohezijske politike za potrel izračuna koeficijenta potpore ciljevima u području klimatskih promjena.

▪ Digitalna dimenzija komponenti

- Predlaže se da svaki POO doprinese s minimalno 20% izdataka digitalnoj tranziciji. Pri tome, države članice trebaju koristiti postojeće indikatore poput onih uključenih u Indeks gospodarske i društvene digitalizacije (DESI)

▪ Financiranje i troškovi

- Isplate će se vršiti dva puta godišnje, a ovisiti će o napretku provedbe, odnosno ispunjenju mjerila po etapama (u Planu je potrebno jasno navesti do koje faze treba doći do određenog datuma).

Proces koordinacije izrade Plana za oporavak i otpornost (POO)

- Cjelokupni proces pripreme Nacionalnog plana oporavka i otpornosti koordiniran je iz Ureda predsjednika Vlade RH
- MRRFEU daje podršku u okviru nadležnosti i iskustva koje ima vezano uz pregled mogućih javnih investicija.
- **Obuhvat prikupljanja podataka:**
 - Središnja tijela državne uprave te u okviru njihove nadležnosti institucije, zavodi, agencije i/ili poduzeća
 - Lokalna, područna i regionalna razina putem regionalnih koordinatora
 - Podaci se odnose na aktivnosti/projekte/mjere koje mogu doprinijeti bržoj i učinkovitijoj provedbi reformskih procesa te općenito oporavku te jačanju društva u smislu spremnosti na buduće krizne situacije

Zahvaljujemo na pozornosti!

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

<https://razvoj.gov.hr/>

www.strukturnifondovi.hr